

Finansdepartementet
Fi.registrator@regeringskansliet.se
Fi.ordning.och.reda.@regeringskansliet.se
103 33 Stockholm

Departementets referens **Fi2017/02150/K**

Kvalitet i välfärden – bättre upphandling och uppföljning

SOU 2017:38

Vision har beretts möjlighet att lämna remissvar på Valfärdsutredningens betänkande *Kvalitet i välfärden – bättre upphandling och uppföljning (2017:38)*.

Visions ståndpunkter

Förbundet vidhåller de synpunkter som förbundet lämnade i sitt remissvar över betänkandet *Ordning och reda i välfärden (SOU 2016:78)*.

Inom välfärdsområdet finns ett brett spann av olika företagsformer och olika storlek på företagen. Från det lilla lokala fåmansföretaget till multinationella jättar. Förslaget om vinstbegränsning ger mycket olika effekter på dessa företag. Att reglera nivåer på utdelning i förhållande till omsättning eller kapital är inte lämpligt, bland annat eftersom olika verksamheter har väldigt olika karaktär, kapitalbehov och risknivå. En utdelningsreglering skulle dessutom vara relativt enkel att kringgå, inte minst för större organisationer. Att reglera uttaget av vinst löser i sig inte heller några kvalitetsbrister. Däremot behöver man titta över och bättre anpassa regelverket för ersättningsystem, valfrihetsmodeller och etableringsregler.

Ökad insyn och öppenhet i välfärden skapar förtroendefull välfärd. Bra anställningsvillkor och bra kvalitet hänger ihop oavsett ägarform, också dessa komponenter skapar förtroendefull välfärd.

Visions fokus är kvaliteten i välfärden. Vi ska ha schysta företag i välfärden som erbjuder bra villkor och bidrar till att utveckla verksamheternas kvalitet. Vision kräver att all verksamhet som finansieras av offentliga medel ska vara organiserad så att det går att säkerställa kvaliteten till medborgaren och goda arbetsvillkor till medarbetarna.

Avsnitt 10.2.3 om uppgiftsskyldighet

Vision tillstyrker att det införs en tystnadspliktsbrytande uppgiftsskyldighet i patientsäkerhetslagen, socialtjänstlagen samt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Vision vill dock understryka att man för angivna ändamål i möjligaste mån ska använda sig av oidentifierade uppgifter samt följa dataskyddsförordningar på området. Personuppgifter ska endast användas när det är nödvändigt. Detta bör förtydligas och framgå uttryckligen av författningstexten.

Avsnitt 10.3 om frekvenstillsyn

Avsnitt 10.3 om frekvenstillsyn

Vision avvisar förslaget att avskaffa frekvenstillsyn och ersätta denna med risk- och väsentlighetsbaserad tillsyn. Frekvenstillsyn ska vara kvar, då det är ett sätt att regelbundet säkerställa

kvaliteten på hem för vård eller boende och att samhällets insatser för särskilt utsatta personer håller god kvalitet. Vision menar att det i grund och botten handlar om att tillsynsverksamheten garanteras tillräckliga resurser.

Återföringen av erfarenheterna av tillsynen av den granskade verksamheten är en viktig del för kunskapsinhämtning och förbättringsarbete. Även andra verksamheter än den granskade kan ha nytta av resultat för att förbättra kvalitet och säkerhet. Vision ser även att det är en naturlig del i verksamhetens kvalitets- och ledningssystem.

Vision anser dock att tillsynen i sig kan utvecklas och i viss mån effektiviseras. Inom Tillitsdelegations arbete ingår en försöksverksamhet där samordnad tillsyn genomförs inom socialtjänsten. Arbetsmiljöverket och IVO gör sin tillsyn samtidigt i syfte att göra tillsynen mer effektiv. Detta förfarande undviker att statliga myndigheter med tillsyn över samma verksamhet ger motstridiga men utifrån sina respektive tillsynsområden korrekta rekommendationer. Vision välkomnar detta försök. Förbundet ser tydliga vinster med samordnad tillsyn och ser gärna att denna samordnade inspektion blir en permanent verksamhet för dessa tillsynsmyndigheter.

Vision vill med detta yttrande lägga fram ett förslag till stärkt kvalitet i samband med inspektioner. Brister och risker i verksamheten, oavsett om de är relaterade till arbetsmiljö eller kvalitet för brukare, bottenar ofta i samma organisatoriska problematik. Allvarliga brister i arbetsmiljö innebär också allvarliga brister och risker i kvalitet gentemot brukarna och omvänt. Vision menar därför att en anmälan till Arbetsmiljöverket enligt 6 kap. 6a § arbetsmiljölagen per automatik bör generas av Lex Sarah till IVO – och vice versa. Anmälan ska utöver detta rapporteras till de fackliga organisationerna.

Avsnitt 10.4 om förutsättningar att följa insatser inom socialtjänsten

Vision tillstyrker att det ges uppdrag till SKL, Myndigheten för vårdanalys och Socialstyrelsen samt andra relevanta aktörer att göra en kartläggning av behov data inom socialtjänsten, samt vilka brister som enkelt kan åtgärdas genom ändrad statistikinsamling, förtydligande och samverkan.

Vision menar att en alltför omfattande styrning som bygger på tillsyn, kontroll och mätningar hämmar medarbetare att vara de proffs de är. Styrmodellerna tenderar att ge ett administrativt merarbete utan att verksamhetsnyttan alltid är utredd. Statistikinsamling till flera olika instanser, nya administrativa uppgifter, tillsyn och kontroll läggs till gamla uppgifter. Arbetsuppgifter för att kontrollera, följa upp och utvärdera verksamheterna, den egna eller den köpta kräver mycket administration. Här har staten och huvudmännen ett gemensamt ansvar för att minska detaljstyrningen och samordna statistikinsamling.

Avsnitt 10.5 bättre förutsättningar att följa offentliga medel

Vision tillstyrker att E-hälsomyndigheten ska ta fram enhetsdefinitioner samt att förutsättningarna för redovisning på enhetsnivå ska utredas. Detta bör gälla både för offentlig verksamhet och privat offentligt finansierad verksamhet. En öppen redovisning och ökad insyn om kvalitet, ekonomi och anställningsvillkor m.m. ger möjlighet till att ta ställning till om offentliga medel används på rätt sätt.

Vision instämmer i att förutsättningarna för att inrätta ett verksamhetsregister över utförare på enhetsnivå bör utredas närmare när enhetsdefinitionerna tagits fram.

Avsnitt 11.2.2 om upphandlad verksamhet

Vision instämmer i att Upphandlingsmyndigheten bör få ökade resurser för att stödja kommuner och landsting med bl.a. vägledningar om kravställning.

Vision anser att upphandling är ett samhällspolitiskt styrmedel som ger politiker möjlighet att visa vägen och ställa schysta krav. En stor del i upphandlingsprocessen är att definiera och utforma kravspecifikationer i förfrågningsunderlagen som möter medborgarnas behov. Upphandling är ett komplext område med lagstiftning som förändras över tid och förändrade möjligheter att ställa nya krav. Denna kunskap måste ständigt fyllas på och uppdateras.

Avsnitt 11.3.3 om bättre uppföljning

Vision är positiv till att Statskontoret bör ges uppdrag om att följa upp hur huvudmännen följer upp och kontrollerar privata utförare i välfärden.

Visions medlemmar som är upphandlare uppger att de i mycket hög grad har en hög arbetsbelastning. Upphandlarnas arbetssituation är alltför pressad. För att upphandling ska kunna bidra till välfärdens utveckling och dess kvalitet krävs inte bara hög kompetens i upphandlingsprocessen. Lika viktigt är goda förutsättningar för uppföljning och därmed utveckling. De som upphandlar och leder upphandlingsarbetet i kommunerna och landstingen måste ha tid och resurser för uppföljning. Det handlar om en rimlig arbetsbelastning och tillräckligt med personella resurser samt bra systemstöd. Goda villkor med balans mellan krav och resurser för att genomföra upphandlingsprocesserna i välfärden är en förutsättning för ett gott kvalitetsarbete.

Bristande uppföljning innebär att kontrakten inte följs upp och därmed bidrar till en minskad möjlighet att lära inför framtida upphandlingar. Noggrann och kontinuerlig uppföljning gör också att allvarliga fel och brister i en verksamhet snabbt hittas och kan åtgärdas.

Vision

Veronica Magnusson
Förbundsordförande